

Врз основа на член 3 став 5, член 5 став 6, член 5-а став 4, член 10 став 3, член 11 став 5, член 15 став 5, член 17 став 2, член 19 и член 19-6 став 4 од Законот за регистрирање на готовински плаќања ("Службен весник на Република Македонија" број 31/01,42/03,40/04, 70/06,126/06, 88/08,133/09,171/10, 6/12,79/13,188/13,115/14, 129/15,154/15, 23/16, 11/18 и 98/19), министерот за финансии донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ТЕХНИЧКИТЕ И ФУНКЦИОНАЛНИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ИНТЕГРИРАНИОТ АВТОМАТСКИ СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ, ОБРАЗЕЦОТ НА ФИСКАЛНАТА СМЕТКА, ОБРАЗЕЦ НА ФИСКАЛНО ЛОГО, ДОКУМЕНТОТ КАСОВА СМЕТКА ЗА СТОРНА ТРАНСАКЦИЈА, ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА КНИГАТА ЗА ДНЕВНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ, НАЧИНОТ ЗА ОДОБРУВАЊЕ И ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ДОЗВОЛАТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДАЖБАТА НА СООДВЕТЕН МОДЕЛ НА ФИСКАЛНА АПАРАТУРА, ОДНОСНО ИНТЕГРИРАН АВТОМАТСКИ СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ, НАЧИНОТ НА ОДЗЕМАЊЕ НА ДОЗВОЛАТА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДАЖБАТА НА СООДВЕТЕН МОДЕЛ НА ФИСКАЛНА АПАРАТУРА, ОДНОСНО ИНТЕГРИРАН АВТОМАТСКИ СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ, ФУНКЦИОНАЛНИТЕ И ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИМААТ ФИСКАЛНИТЕ АПАРАТИ И ИНТЕГРИРАНИОТ АВТОМАТСКИ СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ, ПОСТАПКАТА И ДОКУМЕНТАЦИЈАТА ЗА НИВНО ОДОБРУВАЊЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРОДАЖБА, ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ФИСКАЛНАТА СМЕТКА, НАЧИНОТ НА ПРОВЕРКА И КОНТРОЛА НА ФИСКАЛНИТЕ АПАРАТИ И ПРАВИЛАТА ЗА ТЕХНИЧКО ОДРЖУВАЊЕ И СЕРВИСИРАЊЕ НА ИСТИТЕ, ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ДОБИВАЊЕ ОВЛАСТУВАЊЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА КОНТРОЛА И ПРОВЕРКА НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ И ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИСКАЛНИОТ СИСТЕМ НА ОПРЕМА И ПОТРЕБНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

("Службен весник на РМ" број 168/14, 61/16 и "Службен весник на РСМ" број 166/20 и 315/20)

ОПШТ ДЕЛ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат техничките и функционалните карактеристики на интегрираниот автоматски систем за управување, образецот на фискалната сметка, образец на фискално лого, документот касова сметка за сторна трансакција, формата и содржината на книгата за дневни финансиски извештаи, начинот за одобрување и продолжување на дозволата на производството и продажбата на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување, начинот на одземање на дозволата за одобрување на производството и продажбата на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување, функционалните и техничките карактеристики кои треба да ги имаат фискалните апарати и интегрираниот автоматски систем за управување, постапката и документацијата за нивно одобрување за производство и продажба, елементите на фискалната сметка, начинот на проверка и контрола на фискалните апарати и правилата за техничко одржување и сервисирање на истите, формата и содржината на барањето за добивање овластување за вршење на контрола и проверка на

функционалните и техничките карактеристики на фискалниот систем на опрема и потребната документација.

Член 2 Дефиниции

Одделни поими употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. Фискален апарат е направа за регистрирање на вкупниот промет на продадени добра, извршени услуги и висината на данокот.
2. Фискален модул е хардверско-софтверски подсистем на фискалниот апарат, кој врши обработка и меморирање на податоци, го регистрира дневниот промет, врши пресметки за висината на данокот, комуницира со апликативната програма, одговорен е за реалниот временски часовник, како и за осигурување на заштита на интегритетот на податоците и издадените документи. Одговорен е за безбедноста на податоците и управувањето со фискалните документи, нудејќи лимитиран број на команди при соединување со остатокот на апликациите на фискалниот апарат. Раководи со сите податоци испратени до фискалниот печатар и ги контролира фискалните екрани.
3. Фискална меморија е уред кој овозможува единечна регистрација на податоци и повеќекратно читање на истите од неа. Таа е дел од фискалниот модул и до неа може да се пристапи преку контролниот програм.
4. Уред за печатење кој печати фискални и сторни сметки.
5. Фискален екран е уред на кој се прикажуваат сите алфа-нумерички карактери.
6. Работна меморија е уред во кој обработените дневни податоци се зачувуваат.
7. Меморија е уред во кој се складираат податоците пред праќање во фискалната меморија, апликативниот софтвер и базата на податоци за добрата и услугите.
8. Функционална тастатура е уред преку кој се внесуваат алфа-нумеричките карактери.
9. Уред за напојување на фискалниот апарат е направа која служи за напојување со електрична енергија на апаратот.
10. Фискална апликативна програма е софтверски код со кој се контролираат и извршуваат функциите на фискалниот апарат.
11. Фискална и сервисна пломба се жигови кои гарантираат достапност до сите компоненти кои влијаат на фискалната функционалност на апаратот.
12. Фискализација е процес потребен за пуштање на фискалниот апарат во користење(употреба).
13. Дневен финансиски извештај претставува збир на сите дневни трансакции.
14. Книга на дневни финансиски извештаи претставува збир на сите дневни финансиски извештаи.
15. Сторни сметки се сметките што се печатат со исклучок на фискалните сметки.
16. Фискален интерфејс е интерфејс за комуникација на фискалниот апарат со компјутер или друг контролирачки уред.
17. GPRS терминал е уред кој обезбедува двонасочна комуникација со фискалниот апарат, двонасочна комуникација со крипто модулот и двонасочна комуникација со серверот на Управата за јавни приходи, со што се овозможува двонасочен пренос на податоци помеѓу серверот на Управата за јавни приходи и фискалниот систем на опрема.
18. Крипто модул е уред кој служи за криптирање и дигитално (нумеричко) потпишување на фискалните и сторно сметки, дневни, периодични и контролни финансиски извештаи пред нивно печатење и испраќање до серверот на Управата за јавни приходи.
19. Мемориска картичка е медиум во кој се запишува и чува електронски контролен траг од сите фискални и сторно сметки, дневни, периодични и контролни финансиски извештаи.
20. Промет од македонски производи е промет кој во фискалниот систем на опрема се евидентира како промет на добра на кои во декларацијата согласно Законот за заштита на потрошувачите е наведено дека се произведени на територијата на Република Северна Македонија, како и услугите извршени од правни и физички лица вршители на стопанска

дејност, резиденти на Република Северна Македонија.

I. ФУНКЦИОНАЛНИ И ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИСКАЛНИТЕ АПАРАТИ И НА ИНТЕГРИРАН АВТОМАТСКИ СИСТЕМ ЗА УПРАВУВАЊЕ

Член 3 Функционални карактеристики на фискални апарати

- (1) Фискалните апарати се користат за евидентирање и обработка на нумерички податоци кои се внесуваат преку функционални тастатури или други соодветни уреди, за печатење на податоци и за запишување на збирови, како и за креирање на извештаи на соодветен медиум.
- (2) Фискалните апарати печатат и издаваат фискални сметки, сторно сметки, дневен финансиски извештај (дневна збирна фискална сметка), периодичен и контролен финансиски извештај.
- (3) Фискалните апарати треба да одговараат на комерцијалните потреби на даночните обврзници. Доколку апаратот е приспособен и за вршење на други операции, истите не треба да го попречуваат извршувањето на фискалните операции.

Член 4 Групи на фискални апарати

- (1) Фискалните апарати можат да бидат поделени на неколку групи:
  1. Електронска каса со фискална меморија со апликативна програма и интегриран фискален модул, кој има своја база на податоци за добрата и услугите, кај кој само апликативната програма може да врши промена во базата на податоци;
  2. Електронска каса со фискална меморија со можност за поврзување со компјутер кај кој во касата е содржана базата на податоци за добрата и услугите, која база може да биде модифицирана од страна на компјутер;
  3. Систем на електронски каси со фискална меморија е систем во кој фискалната каса може да ја користи базата на податоци за добра и услуги, поставена на друга каса од системот и
  4. Фискални принтери со фискален модул без апликативен програм кои се целосно контролирани преку надворешен компјутер на кој е инсталирана апликативна програма.
- (2) Кога во деловната просторија се користат два или повеќе фискални апарати истите треба да се поврзани во систем со централна контролна единица. Доколку централната контролна единица не функционира системот се блокира.

Член 5 Системски делови на фискалните апарати

- (1) Фискалните апарати треба да ги содржат најмалку следните уреди:
  1. Фискален модул;
  2. Фискална меморија;
  3. Уред или систем за печатење;
  4. Фискален екран или систем од фискални екрани;
  5. Мемориска картичка (Електронски контролен траг);
  6. GPRS терминал и
  7. Крипто модул.
- (2) Фискалните апарати покрај уредите од став (1) на овој член можат да содржат и функционални тастатури или други соодветни уреди за прибирање на податоци.

Член 6 Фискален модул

- (1) Фискалниот модул ги чува податоците минимум 1.440 часа при недостиг на напојување. Фискалниот модул може да ги користи истите хардверски ресурси како и останатиот дел на опремата, само доколку има затворена структура.

- (2) Фискалниот модул се состои од контролни елементи за ограничување на трансакции прифатени само за персоналот за сервисирање, елементи за откривање на недостаток на напојување, контролирање на батериите и осигурителните елементи.

Член7

Фискална меморија

- (1) Фискалниот апарат треба да биде снабден со фискална меморија дизајнирана за регистрација, која содржи регистарски број и сите зборови.
- (2) Фискалната меморија треба да овозможува без можност за откажување, исклучиво прогресивна растечка кумулација како и навремено сочувување на содржината на податоците.
- (3) Фискалната меморија треба да е:
  1. поставена на основата на фискалниот апарат или на друг фиксен елемент на фискалниот апарат на начин при кој не може да се отстрани од структурата на фискалниот апарат;
  2. заштитена со термо-кондуктивна смола која гарантира дека фискалната меморија е достапна и не може да се отстрани и
  3. заштитена со пластична обвивка врз која се поставува фискална хартиена пломба која не може да се отстрани и на која е запишан регистарскиот број на фискалната меморија.
- (4) Фискална меморија гарантира дека податоците ќе бидат зачувани на температура помеѓу -20 и +50 степени целзиусови. Податоците за фискалната меморија и температурните карактеристики на фискалната меморија треба да бидат вклучени во документацијата како дел од описната информација која се однесува на конструкцијата на фискалната опрема;
- (5) Како фискална меморија треба да се користи EPROM или PROM и други под услови дека меморијата е небришлива и трајна и електронското бришење е забрането со хардверска модификација.
- (6) Со соодветна наредба која се дава од тастатурата, се бара печатење на дел од содржината на фискалната меморија кое се однесува на:
  1. дневното затворање (дневен финансиски извештај);
  2. дневните затворања меѓу два броја за затворање;
  3. дневните затворања помеѓу две зададени дати и
  4. збирот на дневните износи помеѓу две зададени дати.
- (7) Извештаите од став (6) на овој член треба да имаат регистарски број на фискалниот апарат. Во случај на печатење меѓу две зададени дати, во сметката треба да се прикажат тие дати. Отпечатените износи треба да се прикажат кога е потребно со индивидуални даночни стапки. Извештаите се печатат на македонски јазик.
- (8) Фискалната меморија треба да поддржи најмалку 1.095 затворања.
- (9) На најмалку 30 дневни затворања пред пополнување на фискалната меморија, треба да се отпечати соодветна порака на секое дневно затворање за исполнетост на капацитетот на фискалната меморија.
- (10) Кога фискалната меморија е исполнета, фискалниот апарат треба да го прекине неговото функционирање, но треба да овозможи читање на содржината на фискалната меморија.
- (11) Фискалната меморија треба да ги документира следните информации за секое фискално затворање:
  1. број на затворањето;
  2. дата на затворање;
  3. регистерски број на фискалната меморија;
  4. даночниот и ДДВ бројот;
  5. број на фискални сметки за периодот на затворање;
  6. број на "СТОРНИ СМЕТКИ" за период на затворање;
  7. вкупен промет остварен од македонски производи;
  8. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код

(даночна група);

9. вкупен износ на данок од македонски производи;
  10. вкупен промет со данок за период за затворање;
  11. вкупен промет со данок по секоја поединечна даночна стапка за периодот на затворање;
  12. вкупен износ на данок за период на затворање
  13. вкупен износ на данок по секоја поединечна даночна стапка за период на затворање и
  14. број на ресетирања од последното фискално затворање.
- (12) Фискалната меморија треба да го зачува бројот на извршените хардверски ресетирања, максимум 50 ресетирања. Хардверските ресетирања се дефинирани како активности кои го враќаат на почеток работењето на работната меморија. Кога фискалниот апарат ќе достигне 50 ресетирања, треба да се прекине неговото функционирање во фискална состојба, но треба да се овозможи читање на содржината на фискалната меморија и меморијата се заменува со нова.
- (13) Хардверското ресетирање треба да се запише во фискалната меморија на местото каде што се појавило заедно со дневното затворање и треба автоматски да се изврши во истиот момент заедно со крајните податоци. Овој запис треба да се документира со датум и час.
- (14) Фискалната меморија треба да овозможи евидентирање на идентификацискиот број доделен од производителот на мемориските картички на најмалку пет мемориски картички (електронски контролен траг).
- (15) Фискалната меморија треба да обезбедува извештај за податоците, за период од најмалку пет години од нејзиното пополнување.
- (16) Фискалната меморија треба да го меморира датумот и часот при промена на даночната стапка или било кои услови кои може да дозволат модификација на податоците. Фискалната меморија треба да има капацитет да зачува минимум 30 известувања за промена на даночна стапка.
- (17) Фискалната меморија станува активна само после фискализација, операција која е изведена од техничар од овластена сервисна единица, при инсталација на фискалниот апарат.

Член 8

Регистарски број на фискалниот апарат и фискалната меморија

- (1) Бројот на регистрација на фискалниот апарат и фискалната меморија е составен од следниве алфанумерички знаци:
  1. xx се идентификациони знаци за препознавање на производителот; тоа е алфа код каде не се дозволени специјални знаци;
  2. ууу е број на моделот и е нумерички број и
  3. пппппп е прогресивен сериски број на фискалниот апарат и фискалната меморија почнувајќи од 000001.
- (2) Регистарски број на фискалниот апарат и фискалната меморија кои ги издава Управата за јавни приходи се единствени и не се повторуваат.

Член 9

Фискален екран или систем од фискални екрани

- (1) Фискалниот екран треба да биде направен според најновите СЕ стандарди. Површината треба да биде антирефлектирачка и несјајна.
- (2) Фискалниот екран или системот од фискални екрани може да биде:
  1. со еден екран, со кој може да биде опремен подвижен (прирачен) фискален апарат и електронски таксиметар со фискална меморија и
  2. со два екрана поставени на спротивни страни од фискалниот апарат, од кои едниот насочен кон купувачот за читање на прикажаните износи, а вториот кон операторот;
- (3) Бројот на прикажаните нумерички места на фискалниот екран треба да се усогласени со максималните износи на трансакциите и да не се помалку од три.
- (4) Броевите на износите на фискалниот екран треба да се видливи за купувачот, во висина најмалку

од 7мм и да се со лесно читливи карактеристики.

- (5) Фискалните екрани, како и нивните командни делови, може да бидат прикачени надвор од фискалниот апарат.
- (6) Фискалниот екран за купувачот треба да биде контролиран од фискалниот модул.
- (7) Фискалниот екран треба да ја поддржува и групата на кирилични македонски знаци.
- (8) На фискалниот екран треба да се покажува порака за секоја фискална грешка која предизвикува фискалниот апарат да не функционира.

Член 10

Уред или систем за печатење

- (1) Фискалниот апарат треба да има уред или систем за печатење на фискални и сторно сметки, дневни, периодични и контролни финансиски извештаи.
- (2) Печатењето на фискални сметки, се врши на:
  1. еднобазен или двобазен печатар кој истовремено печати бонов и контролен траг на соодветен медиум;
  2. два печатари од кои едниот го печати боновиот траг, а другиот го печати контролниот траг на соодветен медиум истовремено и
  3. еднобазен или двобазен печатар кој печати бонов траг и истовремено го запишува контролниот траг во електронска форма во мемориската картичка.
- (3) Во случаите од став (2) на овој член содржината на боновиот и контролниот траг треба да биде идентична.
- (4) Контролниот траг од став (2) точки 1 и 2 од овој член, истовремено се запишува во електронска форма во мемориската картичка.
- (5) Печатењето на боновиот и контролниот траг треба да се одвива во исто време, така што печатењето на нов ред не треба да започне пред комплетно испечатување на тековниот ред на боновиот и контролниот траг.
- (6) При недостиг на медиум за печатење, фискалниот апарат треба да престане да функционира, а при електронски систем со фискална меморија за регистрирање на прометот на нафтени деривати на мало преку сметачки средства треба да не функционира (блокира) целиот систем.
- (7) Алфа-нумеричките ознаки кои се печатат треба да имаат висина од најмалку 2.5мм и да се јасни и лесно читливи.
- (8) Како медиум за печатење се користи само медиум кој во целост ги зачувува податоците најмалку пет години.

Член 11

Мемориска картичка

- (1) Во мемориската картичка се запишува и чува електронскиот контролен траг со сите фискални и сторно сметки, дневни, периодични и контролни финансиски извештаи.
- (2) Мемориската картичка содржи историјат на сите поделни податоци од почетокот на користење.
- (3) При исполнување на капацитетот на мемориската картичка, фискалниот апарат престанува да функционира до нејзината замена.
- (4) Мемориската картичка е од типот на SD, mini SD или micro SD со капацитет од минимум 2GB и без можност за бришење и менување на нејзината содржина.
- (5) Мемориската картичка е вградена во GPRS терминалот или во фискалната апаратура со вграден GPRS.
- (6) Фискалната апаратура дава порака за преостанатиот слободен капацитет на мемориската картичка ако истиот е помал од 500KB при печатење на дневниот финансиски извештај.

Член 12 **Работна меморија**

- (1) Работната меморија треба да ги обезбедува следните основни функции:
  1. да извршува прогресивна кумулација на износите испечатени во секоја фискална сметка;
  2. да врши броење на фискалните сметки, почнувајќи од број еден со прогресивно зголемување за еден број;
  3. да извршува сумирање на вкупните зборови на фискални сметки издадени во текот на работниот ден и по идентификација на вкупниот број на издадени сметки за дневно затворање да се ресетира;
  4. да извршува сумирање на вкупните износи од дневните затворања и сумирање на нивниот број и оваа функција може да се ресетира;
  5. минималниот капацитет на меморијата за зборовите треба да биде адекватен со оперативните потреби на даночниот обврзник;
  6. обработените податоци кои се потребни привремено да се зачуваат, како и податоците создадени во текот на операциите на фискалниот апарат треба да бидат зачувани во работната меморија;
  7. содржината на работната меморија треба да биде заштитена од недостаток на електрична енергија во главното електрично коло од 220 V, со самонапојувачки батерии, кои треба да имаат способност да ги конзервираат зачуваните податоци во работната меморија најмалку 60 дена;
  8. пребројувањето на фискалните сметки се реализира во четири или повеќе цифри соодветно на обемот на работење на даночниот обврзник;
  9. да го запише податокот за задолжување со износ на почетното салдо и
  10. да не дозволи запис на негативни износи.
- (2) Батерискиот сензор при недостаток на мрежно напојување сигнализира во моментот кога акумулираната енергија во батеријата е под 80% од номиналната вредност. При недостиг на мрежно напојување акумулираната батерија со ниво од 80% од номиналната вредност, треба да овозможи зачувување на податоците од работната меморија во период од 1440 часа.
- (3) Секоја батерија со надворешно напојување без соодветен сензор за детектирање на енергија треба да има програма со посебна процедура која го контролира интегритетот на работната меморија.
- (4) Во случај на нарушување на интегритетот на работната меморија, нарушувањето треба да се запише во фискалната меморија како хардверско ресетирање. Сите валидни податоци од мемориската картичка од тековното отворање треба да се искористат за реиницијализација на работната меморија.

Член 13 **Функционални тастатури или други уреди за прибирање на податоци**

- (1) Функционалната тастатура треба да ги има следниве карактеристики:
  1. формата и големината на функционалните копчињата да бидат во согласност со меѓународните CE стандарди;
  2. функционалните копчиња да реагираат на мал притисок;
  3. работата на секое функционално копче да не биде спречена ако се притискаат другите функционални копчиња;
  4. при притисок да не излегува функционалното копче од своето лежиште;
  5. бојата или големината на функционалните копчиња да е различна во зависност од функцијата која ја вршат и
  6. ознаките на функционалните копчиња да бидат означени со македонско кирилично писмо.
- (2) Уредите за прибирање на податоци како што се електронските ваги, читач на бар кодови и други се вбројуваат во електронска фискална периферна опрема.
- (3) Комуникацијата на електронската фискална апаратура со фискалната периферна опрема треба:

1. да овозможи единствено внесување на податоците за доброто или услугата без интервенција во податоците поврзани со даночните стапки;
2. да не печати документи на сопствен печатар или други направи освен преку печатар контролиран од фискален модул и
3. да не овозможи директна промена во фискалната меморија на фискалниот модул преку взаемни команди.

Член14

Уред за напојување на фискалниот апарат

- (1) Фискалниот апарат треба да се вклучи на една фаза од АС мрежа со следните параметри:
  1. мрежно напојување: 220 V +10% и -15% и
  2. фреквенција: 50 Hz + 5%.
- (2) Фискалниот апарат треба да е заштитен од влијанија на електромагнетно зрачење.
- (3) При недостаток на електрична енергија за напојување на фискалниот апарат даночниот обврзник ја известува Управата за јавни приходи и издава парагон блок, освен во случај ако има обезбедено внатрешна батерија или дополнителен генератор (UPS систем).

Член 15

Обвивка на фискалниот апарат

- (1) Обвивката на фискалниот апарат треба да е направена во согласност со неговата конфигурација и фискалната пломба да гарантира достапност до сите компоненти кои влијаат на фискалната функционалност на апаратот, освен на делот за манипулација со медиумот за печатење.
- (2) На делот од обвивката на која е прикачена фискалната меморија, се лепи самолеплива и неодстранлива налепница испишана со македонско кирилично писмо со следнава содржина:
  1. заштитен знак (лого) на производителот;
  2. комерцијално име на моделот и
  3. регистрацискиот број на фискалниот апарат и број и дата на дозволата за одобрување на моделот.
- (3) На обвивката на фискалниот апарат на видно место се лепи посебна самолеплива налепница која ги содржи податоците за овластениот сервисер и неговиот телефонскиот број.

Член16

Контролен програм на фискалниот модул

Контролниот програм на фискалниот модул не дозволува извршување на следниве функции:

1. регистрирање на враќање на добра и услуги;
2. правење на измени поврзани со вкупниот промет и вредностите на добрата и услугите;
3. правење на измени и бришење на сметки после нивно ажурирање;
4. продавање на добра и услуги, за кои нема одредено даночна стапка или ослободување од данок;
5. правење после продажба и пред дневен финансиски извештај на:
  - промена на час и датум;
  - промена на даночни стапки и
  - модификација на техничките параметри на софтверот од фискалниот апарат.
6. ресетирање на регистрите во кои се сместени податоци за дневната продажба, користејќи други процедури различни од дефинираните во фискалниот модул;
7. правење на копии на фискални сметки и дневен финансиски извештај;
8. издавање на фискални сметки со негативен износ;
9. функционирање на фискалниот апарат при грешка во работната меморија или фискалниот модул;
10. функционирање на фискалниот апарат без крипто модул;

11. функционирање на фискалниот апарат со неисправен крипто медиум или крипто медиум со истечен рок;
12. функционирање на фискалниот апарат без GPRS терминал;
13. функционирање на фискалниот апарат со нерегистриран GPRS терминал;
14. завршување на печатење на фискални сметки без 2D баркод и
15. завршување на печатење на дневен, периодичен и контролен финансиски извештај без 2D баркод.

Член 17

Комуникација на фискалниот модул со апликативната програма

Комуникацијата на фискалниот модул со апликативната програма на фискалниот апарат се остварува преку фискален интерфејс и ги извршува следните функции:

1. фискализација на фискалниот модул;
2. промена на час и датум;
3. праќање на податок за продаденото добро или услуга со дефинирана даночна стапка и други потребни податоци;
4. за почеток на печатење на фискална сметка;
5. бришење на податок за добро од сметката пред нејзино внесување;
6. бришење на целата сметка пред нејзино внесување;
7. за завршеток на фискална сметка и нејзино печатење;
8. за изготвување на дневен финансиски извештај;
9. за изготвување на периодичен финансиски извештај;
10. за печатење на базата на податоци за добрата и услугите и за даночните стапки;
11. за печатење на промените на даночните стапки;
12. за испраќање на нови вредности за даночните стапки и
13. праќање на податоци за состојбата на фискалниот модул и фискалната меморија.

Член 18

Фискален интерфејс

- (1) Фискален интерфејс се користи за комуникација на фискален апарат со компјутер или друг контролирачки уред и ги врши следниве функции за:
  1. внесување на ново добро во базата на податоци на фискалниот апарат и
  2. бришење и модифицирање на имињата на добрата и нивните соодветни даночни стапки од базата на податоци на фискалниот апарат.

- (2) Функциите наведени во став (1) на овој член треба да се прават помеѓу дневното затворање и дневното отворање на фискалниот апарат и треба да бидат докажани со извештај.

Член 19

Подвижен фискален апарат

- (1) Даночните обврзници кои вршат промет на пазари и други отворени простори, подвижна продажба, превоз на патници и добра користат подвижен фискален апарат.
- (2) Подвижниот фискален апарат покрај исполнувањето на функционалните и техничките карактеристики како и за другите фискални апарати треба да:
1. функционира на релативна влажност од 20% до 90%;
  2. функционира на температура од -20 до +60 степени целзиусови;
  3. е лесно пренослив и
  4. функционира без надворешно поврзување со електрична енергија.
- (3) Надворешното поврзување на подвижниот фискален апарат со електрична енергија може да биде со батерија, мрежно напојување од 220 волти или во комбинација од двете.
- (4) Внатрешната батерија на подвижниот фискален апарат, која функционира во случај на недостаток на електрична енергија за напојување треба:
1. да овозможи печатење на 500 сметки, секоја по најмалку 15 редови и 16 колони во период од осум часа и
  2. да е прикачена за сигнализирачка направа која и дава акустичен или визуелен аларм дека батеријата е при крај и од моментот на сигнализирање на алармот, треба да овозможи печатење на најмалку 120 сметки.
- (5) Внатрешната батерија на подвижниот фискален апарат е достапна само со отстранување на фискалната пломба.

Член 20

Електронски таксиметар со фискална меморија

- (1) Даночните обврзници што вршат промет на услуги-превоз на патници со такси возила користат електронски таксиметар со фискална меморија.
- (2) Електронскиот таксиметар со фискална меморија покрај исполнувањето на функционалните и техничките карактеристики како и за другите фискални апарати, треба да ги има и следните карактеристики:
1. да користи контролен траг во електронска форма (електронски медиум);
  2. електронскиот медиум да дава информација за исполнетост на капацитетот;
  3. да осигурува надворешна светлечка информација за статусот на делување (слободен или зафатен);
  4. да е вклучен на акумулаторот на автомобилот со напон од 12 V;
  5. да функционира на релативна влажност од 20% до 90%;
  6. да функционира на температура од -20 до +60 степени целзиусови и
  7. да е приклучен на соодветен сензор (бројач) за изминат пат.

Член 21

Електронски систем со фискална меморија за регистрирање на прометот на нафтени деривати на мало

- (1) Електронскиот систем со фискална меморија за извршениот промет од продажба на нафтени деривати на мало, преставува комплекс од технички и програмски средства за пренос на податоци од мерната опрема за количината и цената на течно гориво до фискалниот апарат, кој извршува

печатење и издавање на фискалните сметки на купувачот и ги меморира податоците од реализираниот промет од сите продажби.

- (2) Електронскиот систем со фискална меморија за извршениот промет од продажба на нафтени деривати на мало треба да биде изграден на модемски принцип и да ги содржи следните елементи:
  1. мерна опрема за потрошена количина, цена и износ на течно гориво;
  2. информациски излез за поврзување со централна опрема за регистрација со фискалната меморија;
  3. централна опрема за регистрација со фискалната меморија и
  4. техничка апаратура за комуникација помеѓу централната опрема за регистрација и мерната опрема за количината и потрошокот на нафтени деривати.
- (3) Електронскиот систем со фискална меморија за извршениот промет од продажба на нафтени деривати на мало не функционира:
  1. при нарушена врска во комуникација помеѓу централната опрема за регистрација и мерната опрема за количината и потрошокот на нафтени деривати;
  2. при нарушена врска во комуникација помеѓу централната опрема за регистрација и фискалниот апарат;
  3. при недостаток на медиум за печатење на бонов или контролен траг на фискалната сметка;
  4. при дефект на еден од елементите на електронскиот систем од став 2 на овој член;
  5. при недостаток или при пополнување на капацитетот на мемориската картичка;
  6. ако не е отпечатен дневен финансиски извештај и
  7. ако не е извршен пренос на податоците преку GPRS терминалот до серверот на Управата за јавни приходи.
- (4) Мерната опрема (апарат за точење) се блокира ако не се издаде (отпечати) фискална сметка за остварената продажба на нафтени деривати за потрошена количина, цена и износ на течно гориво;
- (5) Електронскиот систем со фискална меморија за извршениот промет од продажба на нафтени деривати на мало треба да е одобрен согласно EN стандардите.

Член 22

Интегриран автоматски систем за управување

- (1) Интегрираниот автоматски систем за управување овозможува секојдневна двонасочна комуникација и пренос на податоци помеѓу фискалниот апарат на даночниот обврзник и серверот на Управата за јавни приходи.
- (2) Податоците кои се пренесуваат од фискалниот апарат на даночниот обврзник до серверот на Управата за јавни приходи се во форма на дневен, периодичен и контролен финансиски извештај.
- (3) Извештаите од став (2) на овој член се испраќаат до серверот на Управата за јавни приходи во време определено од серверот на Управата за јавни приходи.

Член 23

Крипто модул

- (1) Крипто модулот и GPRS терминалот можат да се поврзани надворешно или да се вградени во фискалната апаратура.
- (2) Крипто модулот се поврзува надворешно со фискалниот апарат или со GPRS терминалот преку USB порта.
- (3) Крипто модулот ги содржи следните елементи:
  1. Процесор
  2. Меморија
  3. Крипто медиум
- (4) Податоците кои се внесуваат во фискалниот апарат, пред да се отпечатат на фискалната сметка

или на дневниот, периодичниот и контролниот финансиски извештај се испраќаат кон крипто модулот, се криптираат, се генерира уникатен 2D баркод во кој што е кодирана содржина од фискалната сметка или дневниот, периодичниот и контролниот финансиски извештај и електронски се потпишуваат.

- (5) Уникатниот 2D баркод се испраќа до фискалниот апарат, се печати на фискалната сметка или дневниот, периодичниот и контролниот финансиски извештај и со електронскиот потпис се зачувуваат во мемориската картичка.
- (6) Крипто модулот ги испраќа податоците до серверот на Управата за јавни приходи преку GPRS терминалот по зададена временска одредница.
- (7) Ако не се воспостави или се прекине комуникацијата помеѓу фискалниот апарат и крипто-модулот, фискалниот апарат престанува да функционира и дава порака за грешка.
- (8) Ако крипто медиумот не се замени во рокот пропишан со член 3-а од Законот за регистрирање на готовинските плаќања, фискалниот апарат престанува да функционира.
- (9) Фискалната апаратура дава порака најмалку 30 дена пред истекот на рокот на важење на крипто медиумот при печатење на дневниот финансиски извештај.

Член 24

GPRS терминал

- (1) GPRS терминалот содржи SIM картичка (Subscriber Identity Module Card) издадена од мобилните оператори во Република Македонија наменета само за пренос на податоци.
- (2) GPRS терминалот има сопствена меморија со минимален капацитет од 2 KB.
- (3) GPRS терминалот треба да ги извршува следниве минимални операции:
  1. праќање на податоци кон серверот на Управата за јавни приходи за период одреден од него;
  2. примање и испраќање на податоци од серверот на Управата за јавни приходи кон крипто модулот и од крипто модулот кон серверот на Управата за јавни приходи;
  3. праќање на податоци за сите ресети од фискалната меморија;
  4. праќање на податоци за сите промени на даночните стапки од фискалната меморија;
  5. праќање на податоци од контролниот финансиски извештај и
  6. прием на службено соопштение или порака од серверот на Управата за јавни приходи со максимум големина од 250 карактери во ASCII формат, кое се печати пред печатењето на дневниот финансиски извештај или на фискалната сметка пред или после текстот „фискална сметка”.

Член 25

Технички и функционални карактеристики на GPRS терминалот

- (1) Технички и функционални карактеристики на GPRS терминалот се:
  1. да има батериско напојување кое ќе обезбеди 72 часа припремен режим на работа (stand by режим) или четири часа непрекината комуникација со серверот на Управата за јавни приходи во случај на прекин на електрично напојување;
  2. да обезбеди автоматско вчитување на ICCID бројот на SIM картата и IMEI број на GPRS терминалот;
  3. да има вграден часовник за реално време со батериско напојување;
  4. да оневозможи пристап во внатрешноста на терминалот без симнување на фискалната пломба;
  5. да овозможи безжична комуникација со серверот на Управата за јавни приходи преку GPRS (General Packet radio Service) мрежата на операторите на мобилната телефонија, наменета за пренос на податоци;
  6. да овозможи работење во VPN (Virtual Private Network) виртуелна приватна мрежа која ја обезбедува операторот на мобилната телефонија;
  7. да овозможи употреба на TCP IP SOCKETS протоколот за пренос на датотеки помеѓу терминалот и серверот на Управата за јавни приходи;

8. да овозможи синхронизација на часовникот на реалното време на GPRS терминалот со часовникот на реалното време на серверот на Управата за јавни приходи при секое праќање на податоци до серверот на Управата за јавни приходи, во услови исклучиво во периодот помеѓу дневно затворање и дневно отворање. т.е. кога работната меморија е комплетно нулирана;
  9. да обезбеди софтверска заштита на програмот за управување на GPRS терминалот, односно на содржината на програмската меморија од измена;
  10. да овозможи дефинирање на корисничко име и лозинка за пристап на VPN мрежи;
  11. да овозможи дефинирање на адреса на серверот на Управата за јавни приходи RFC 1035, RFC 1123, RFC 2181, а преведувањето од име во IP адреса да се врши преку DNS протокол;
  12. да овозможи прием на команди од серверот на Управата за јавни приходи;
  13. да овозможи автоматско или рачно активирање на исчитување на податоци од фискалната меморија, работната меморија и мемориската картичка;
  14. да овозможи едновремено исчитување на целата фискална меморија;
  15. да овозможи пренос на податоци до серверот на Управата за јавни приходи;
  16. да овозможи прием на одзивот на серверот на Управата за јавни приходи;
  17. да овозможи детекција на исправноста на преносот на податоци врз основа на примениот одзив на серверот на Управата за јавни приходи и
  18. да овозможи повторен пренос на бараните податоци кон серверот на Управата за јавни приходи во зададено време, дефиниран број на пати во денот во дефиниран временски интервал, во случај на неисправен пренос на податоци до серверот на Управата за јавни приходи.
- (2) Покрај техничките и функционалните карактеристики од став (1) на овој член, надворешниот GPRS терминал треба да има вградена сериска RS232 порта за поврзување со фискалниот апарат, USB порта за врска со крипто модулот и да има вграден конектор за поврзување со надворешна антена.
- (3) GPRS терминалот треба да ги исполнува и останатите технички и функционални карактеристики според меѓународно признаените CE стандарди за уредите на комуникациската технологија.

Член 26

Ознаки на даночните стапки во фискалниот апарат

- (1) Означувањето на даночните стапки во фискалните апарати се врши со алфа кодови А, Б, В и Г на следниот начин:
- ознака „А“ за добра и услуги кои се оданочуваат со општа даночна стапка на данокот на додадена вредност (ДДВ);
  - ознака „Б“ за добра и услуги кои се оданочуваат со повластена даночна стапка на данокот на додадена вредност (ДДВ) од 5%;
  - ознака „В“ за добра и услуги кои се оданочуваат со повластена даночна стапка на данокот на додадена вредност (ДДВ) од 10% и
  - ознака „Г“ за добра и услуги кои се ослободени од данокот на додадена вредност (ДДВ) и за извршениот промет на добра и услуги од даночни обврзници кои не се регистрирани за целите на данокот на додадена вредност (ДДВ).
- (2) Ознаките на даночните стапки од ставот (1) на овој член се применуваат за прикажување на пресметаниот данок од македонски производи по даночни стапки и пресметаниот данок по даночни стапки на вкупно остварениот промет.“

Член 27

Фискални принтери

- (1) Фискалниот принтер кој работи во состав на компјутерскиот систем, ја извршува функцијата на електронска каса со фискална меморија. Освен исполнувањето на функционалните и техничките карактеристики како и другите фискални апарати, фискалниот принтер треба да ги обезбеди следните услови:
  1. да има вграден самостоен фискален модул со фискална меморија;
  2. да има вградени часовник и датум за реалното време, печатар и работна меморија за чување на податоци за извршениот промет, вкупно и по даночни стапки;
  3. да има порта за комуникација;
  4. да има апликативна програма снимена на енергетско независен медиум кој оневозможува корекција или бришење во фискалната меморија;
  5. фискалниот модул да ги извршува стандардните касови функции, да управува со алфанумеричкиот печатар со бонов и контролен траг, да управува со запишување и читање на податоците од фискалната меморија и самостојно читање на податоците од фискалната меморија без постоење на систем со персонален компјутер и
  6. да се постави единствената дозволена фискална пломба на соодветна завртка која гарантира достапност до сите компоненти кои влијаат на фискалната функционалност на апаратот, освен на делот за промена на медиумот за печатење.
- (2) Тестирањето на фискалниот принтер се извршува во системот со персоналниот компјутер под управување на софтверот за контрола на функционалните карактеристики.

Член 28

Функционални грешки на фискалниот апарат

- (1) Фискалниот апарат треба да престане да функционира автоматски во случај на:
  1. прекинување на работа на печатарот;
  2. исклучување на екранот за купувачот или операторот;
  3. дисконектирање на меморијата или фискалниот модул;
  4. пополнување на фискалната меморија;
  5. прекинување на врската со GPRS терминалот за пренос на податоци;
  6. прекинување на врската со крипто модулот;
  7. неиспраќање на дневниот извештај во тек на 240 часа од зададената временска одредница;
  8. внесување на датум поранешен од датумот регистриран во фискалната меморија и
  9. софтверска промена на кодот од апликативната програма.
- (2) Во случај на грешка на фискалната меморија, фискалниот апарат ја открива и сигнализира со соодветна порака и на екранот се испишува видот на грешката на македонско кирилично писмо.

Член 29

Часовник и датум за реално време

- (1) Информацијата за часовникот и датумот може да се програмира со помош на соодветна наредба.
- (2) Наредбата за корегирање на информацијата за часовникот и датумот може да се изврши само еднаш по дневното затворање.
- (3) Фискалниот апарат треба да се програмира за да дозволи работење и во престапна година.
- (4) При корегирање на тековниот датум фискалниот апарат треба да ја контролира точноста на внесениот датум, кој не може да биде поранешен од датумот на внесување на последната издадена фискална сметка во фискалната меморија или од датумот на пуштање во употреба на фискалниот апарат. При обид за внесување на поранешен датум, фискалниот апарат треба да се блокира до внесување на правилен датум. При внесување на датумот, кој се разликува со повеќе од еден ден понапред од датумот на последната фискална сметка, фискалниот апарат треба да биде обезбеден од евентуална случајна грешка при внесувањето.

II. ФИСКАЛНА СМЕТКА, ФИСКАЛНО ЛОГО, СТОРНА СМЕТКА, ДНЕВЕН,

**ПЕРИОДИЧЕН И КОНТРОЛЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ И КНИГА НА
ДНЕВНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ**

Член 30

Фискална сметка

- (1) Фискална сметка е документ со кој се потврдува плаќањето на цената на доброто или услугата, издаден од фискалниот апарат.
- (2) Образецот на Фискална сметка (ФС-01) е даден во Прилог 1 кој е составен дел на овој правилник.

Член 31

Дневно отворање

Кога се врши дневно отворање на фискалниот апарат, на првата фискална сметка треба да се испечати забележителен идентификатор низ цела линија.

Член 32

Образец на фискално лого

Образецот на Фискално лого (ФЛ-04) е даден во Прилог 2 кој е составен дел на овој правилник.

Член 33

Сторна сметка

- (1) Сметките што се печатат со исклучок на фискалните сметки се сторни сметки.
- (2) Сторните сметки треба да ги содржат следните елементи:
  1. реден број на сторната сметка во тековниот ден;
  2. назив и седиште на даночен обврзник;
  3. назив и адреса на објектот за промет на добра и услуги;
  4. даночен број ЕДБ;
  5. даночен број под кој е регистриран за ДДВ;
  6. опис и количина на прометот на добро односно услуга, цена и износ, со поединечни даночни стапки или даночен код (даночна група);
  7. износите треба да бидат поврзани со точна даночна стапка; даночната стапка може да биде изразена во процент или даночен код (даночна група) која е дефинирана на крајот на сметката;
  8. евентуални подзбирани;
  9. вкупен промет остварен од македонски производи кој треба да биде искажан со текстот „ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ“;
  10. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код (даночна група);
  11. вкупен износ на данок од македонски производи;
  12. вкупен промет кој се должи, треба да биде искажан со текстот “ВКУПЕН ПРОМЕТ”;
  13. вкупен износ на данок;
  14. пресметан данок прикажан по даночните стапки, заедно со даночниот код доколку се користи;
  15. уникатен 2D баркод во кој што е кодирана содржина од сторна сметка;
  16. часот, датумот на издавање и прогресивниот број на сторната сметка; датумот треба да биде прикажан во еден од следните формати дд/мм/гг или дд-мм-гг; часот треба да се искаже во 24 часовен формат: чч-мм или чч:мм;
  17. прогресивен број на сторната сметка;
  18. регистарски број на фискален апарат и регистарски број на фискална меморија и
  19. текст: “СТОРНА СМЕТКА”.
- (3) Текстот “СТОРНА СМЕТКА” се печати на почетокот и крајот на сметката со

македонско кирилично писмо.

- (4) Сторната сметка не треба да го содржи фискалниот заштитен знак (лого).
- (5) Кон издадената сторно сметка се приложува фискалната сметка која се сторнира.
- (6) Елементите на сторно сметката треба да бидат искажани по редоследот согласно со ставот (1) на овој член.
- (7) Образецот на сторна сметка (СС-02) е даден во Прилог 3 кој е составен дел на овој правилник.

Член 34

Дневен финансиски извештај

- (1) Дневниот финансиски извештај, ги содржи следните задолжителни елементи:
  1. назив и седиште на даночниот обврзник;
  2. назив и адреса на објектот за промет на добра и услуги;
  3. даночен број ЕДБ;
  4. даночен број под кој е регистриран за ДДВ;
  5. вкупен промет остварен од македонски производи кој треба да биде искажан со текстот „ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ“
  6. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код (даночна група);
  7. вкупен износ на данок од македонски производи;
  8. вкупен промет од тековниот ден;
  9. вкупен промет искажан по даночни стапки;
  10. вкупен износ на данок;
  11. пресметан данок прикажан по даночни стапки заедно со даночен код (даночна група);
  12. бројот на последната фискална сметка издадена пред затворање;
  13. вкупен број на издадени фискални сметки од почеток на употреба на фискалниот апарат;
  14. број на сторни сметки издадени пред затворање;
  15. вкупен број на сторни сметки од почеток на употреба на фискалниот апарат;
  16. вкупен промет од македонски производи од сторно сметки;
  17. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  18. вкупен износ на данок од македонски производи од сторно сметки;
  19. вкупен промет од сторно сметки;
  20. вкупен износ на данок од сторно сметки;
  21. пресметан данок прикажан по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  22. број на затворањето;
  23. бројот на извршените ресетирања на фискалниот апарат од последното затворање;
  24. број на вкупно извршени ресетирања на фискалниот апарат од неговото фискализирање до последното дневно фискално затворање;
  25. уникатен 2D баркод во кој што е кодирана содржина од дневниот финансиски извештај;
  26. час и датум на печатење; часот треба да биде искажан во 24 часовен формат: чч-мм или чч:мм; датумот треба да биде искажан во еден од следните формати : дд/мм/гг или дд- мм-гг;
  27. фискалниот заштитен знак (лого), регистрациски број на фискалниот апарат и регистарски број на фискалната меморија и
  28. со оддалеченост од најмалку две празни линии, податоци од нефискален тип се појавуваат и завршуваат со отпечатување на ("ДНЕВЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ").
- (2) Дневниот финансиски извештај треба да биде испечатен со македонско кирилично писмо.
- (3) Дневното затворање треба да се изврши еднаш во текот на 24 часа од работниот ден. Не се врши дневно затворање ако објектот е затворен во текот на целиот ден.
- (4) Дневниот финансиски извештај треба да има податок кој ќе покажува почеток на работа на фискалната меморија проследена со нејзинот регистарски број и фискалното лого.
- (5) Елементите на дневниот финансиски извештај треба да бидат искажани по редоследот согласно

ставот (1) на овој член.

Член 35

Книга на дневни финансиски извештаи

- (1) Книгата на дневни финансиски извештаи ги содржи следните задолжителни елементи и податоци:
  1. назив и седиште на даночниот обврзник;
  2. назив и адреса на деловниот објект;
  3. даночен број ЕДБ;
  4. даночен број под кој е регистриран даночниот обврзник за ДДВ;
  5. дата на која е регистриран прометот, внесен во книгата од дневниот финансиски извештај;
  6. вкупен промет остварен од македонски производи;
  7. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код (даночна група);
  8. вкупен износ на данок од македонски производи;
  9. вкупен промет искажан по даночни стапки;
  10. вкупен промет;
  11. износ на данок по даночни стапки и
  12. вкупен износ на данок.
- (2) Во книгата се регистрираат податоците за вкупниот промет и ДДВ по работни денови, збирно за секој календарски месец и вкупно за годината.
- (3) Книгата на дневни финансиски извештаи се води за секој деловен објект во кој се користат фискални апарати, а во објект во кој се користат повеќе фискални апарати, дневните извештаи во книгата се евидентираат збирно.
- (4) Книгата на дневни финансиски извештаи може да се води во електронска или хартиена форма.
- (5) Формата и содржината на книгата на дневни финансиски извештаи (КДФИ-01) е даден во Прилог 4 кој е составен дел на овој правилник.

Член 36

Периодичен финансиски извештај

- (1) Периодичниот финансиски извештај ги содржи следните задолжителни елементи:
  1. назив и седиште на даночниот обврзник;
  2. назив и адреса на објектот за промет на добра и услуги;
  3. даночен број ЕДБ;
  4. даночен број под кој е регистриран за ДДВ;
  5. датум на почеток и крај за периодот на индицираните дати;
  6. број на извештајот;
  7. вкупен промет остварен од македонски производи кој треба да биде искажан со текстот „ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ“;
  8. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код (даночна група);
  9. вкупен износ на данок од македонски производи;
  10. вкупен промет;
  11. вкупен промет искажан по даночни стапки;
  12. вкупен износ на данок;
  13. пресметан данок прикажан по даночни стапки заедно со даночен код (даночна група);
  14. вкупен број на фискални сметки;

15. вкупен број на сторно сметки;
  16. вкупен промет од македонски производи од сторно сметки;
  17. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  18. вкупен износ на данок од македонски производи од сторно сметки;
  19. вкупен промет од сторно сметки;
  20. вкупен износ на данок од сторно сметки;
  21. пресметан данок по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  22. број на затворањата за период на индицираните дати;
  23. бројот на извршените ресетирања на фискалниот апарат за периодот опфатен со извештајот;
  24. уникатен 2D баркод во кој што е кодирана содржината од периодичниот финансиски извештај;
  25. час и датум на печатење; часот треба да биде искажан во 24 часовен формат: чч-мм или чч:мм; датумот треба да биде искажан во еден од следните формати : дд/мм/гг или дд- мм-гг;
  26. фискалниот заштитен знак (лого), регистрациски број на фискалниот апарат и регистарски број на фискалната меморија и
  27. текстот “ПЕРИОДИЧЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ” се печати на почетокот и крајот на извештајот.
- (2) Периодичниот финансиски извештај треба да биде испечатен со македонско кирилично писмо.
  - (3) Периодичниот финансиски извештај се печати по потреба на даночниот обврзник или на барање на Управата за јавни приходи.
  - (4) Елементите на периодичниот финансиски извештај треба да бидат искажани по редоследот согласно ставот (1) на овој член.

Член 37

Контролен финансиски извештај

- (1) Контролниот финансиски извештај (пресек на состојба) ги содржи следните задолжителни елементи:
  1. назив и седиште на даночниот обврзник;
  2. назив и адреса на објектот за промет на добра и услуги;
  3. даночен број ЕДБ;
  4. даночен број под кој е регистриран за ДДВ;
  5. вкупен промет остварен од македонски производи кој треба да биде искажан со текстот „ПРОМЕТ ОД МАКЕДОНСКИ ПРОИЗВОДИ“;
  6. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код (даночна група);
  7. вкупен износ на данок од македонски производи;
  8. вкупен промет;
  9. вкупен промет искажан по даночни стапки;
  10. вкупен износ на данок;
  11. пресметан данок прикажан по даночни стапки заедно со даночен код (даночна група);
  12. број на последната фискална сметка издадена пред печатење на извештајот;
  13. број на сторно сметки;
  14. вкупен промет од македонски производи од сторно сметки;
  15. пресметан данок од македонски производи прикажан по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  16. вкупен износ на данок од македонски производи од сторно сметки;
  17. вкупен промет од сторно сметки;

18. вкупен износ на данок од сторно сметки;
  19. пресметан данок по даночни стапки или даночен код од сторно сметки;
  20. службено внесени пари;
  21. бројот на извршените ресетирања на фискалниот апарат;
  22. уникатен 2D баркод во кој што е кодирана содржината од контролниот финансиски извештај;
  23. час и датум на печатење; часот треба да биде искажан во 24 часовен формат: чч-мм или чч:мм; датумот треба да биде искажан во еден од следните формати : дд/мм/гг или дд- мм-гг;
  24. фискалниот заштитен знак (лого) и регистрациски број на фискалниот апарат и
  25. текстот “КОНТРОЛЕН ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ” се печати на почетокот и крајот на извештајот.
- (2) Контролниот финансиски извештај треба да биде испечатен со македонско кирилично писмо.
  - (3) Контролниот финансиски извештај е документ во кој се евидентирани збиравите од сите евидентирани и испечатени фискални сметки после печатење на последниот дневен финансиски извештај (тековен ден).
  - (4) Контролниот финансиски извештај се печати по потреба на даночниот обврзник или на барање на Управата за јавни приходи.
  - (5) Елементите на контролниот финансиски извештај треба да бидат искажани по редоследот согласно ставот (1) на овој член.

III. НАЧИН ЗА ОДОБРУВАЊЕ И ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА ДОЗВОЛАТА НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДАЖБАТА НА СООДВЕТЕН МОДЕЛ НА ФИСКАЛНА АПАРАТУРА, ОДНОСНО ИНТЕГРИРАН АВТОМАТСКИ СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ, ПОСТАПКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА НИВНО ОДОБРУВАЊЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВО И ПРОДАЖБА И НАЧИН НА ОДЗЕМАЊЕ НА ДОЗВОЛАТА ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДАЖБАТА НА СООДВЕТЕН МОДЕЛ НА ФИСКАЛНА АПАРАТУРА, ОДНОСНО ИНТЕГРИРАН АВТОМАТСКИ СИСТЕМ НАУПРАВУВАЊЕ

Член 38

Потребни документи за добивање на одобрување на типот и моделот на фискална апаратура, односно за интегриран автоматски систем за управување

- (1) Потребни документи во два примерока по поднесено барање од домашните правни лица за добивање на дозвола од член 15 став 2 од Законот за регистрирање на готовински плаќања со кои се докажува исполнување на условите од член 16 од Законот за регистрирање на готовински плаќања се следните:
  1. потврда за регистрирана дејност издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
  2. информација за економско финансиската состојба на субјектот издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
  3. потврда дека нема отворена стечајна постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
  4. потврда дека нема отворена ликвидациона постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
  5. потврди дека не му е изречена прекршочна санкција - забрана за вршење професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност, како и споредна казна за сторени кривични дела - привремена или трајна забрана за вршење одделна дејност издадени од Централниот регистар на Република Македонија;
  6. банкарска гаранција;
  7. изјава за редовно обезбедување резервни делови, техничка помош и сервисирање;
  8. изјава дека ќе обезбеди три сервисни центри во Република Македонија како и сервисен центар

- во регионална дирекција, на чие подрачје се продадени над 1.000 фискални системи на опрема;
9. изјава дека ќе врши најмалку една проверка годишно на продадената фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување како превентивна проверка без надоместок;
  10. изјава дека ќе врши поправка или замена на фискалната апаратура во текот на 72 часа од барањето за интервенција од корисникот на апаратурата на самото место или во сервисниот центар;
  11. документ за обезбедена расположива опрема и други физички капацитети;
  12. документ за обезбедени расположиви залихи од репроматеријали за производство и сервисирање на фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување;
  13. список на стручен кадар (име, презиме и степен на стручна подготовка и доказ за нивната стручност за производство, сервисирање и одржување на фискалната апаратура, односно на интегрираниот автоматски систем за управување) потребен за производство и сервисирање на фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување;
  14. изјава дека фискалната опрема е произведена во согласност со дадените стандарди и одредбите на овој правилник и
  15. извештај со целосна документација од тестирањето на пробниот модел од соодветниот тип и модел на фискалниот систем на опрема издаден од независно акредитирано правно лице за вршење на контрола и проверка на функционалните и техничките карактеристики на фискалниот систем на опрема.
- (2) Кон документацијата од став (1) на овој член, за фискалната апаратура во два примероци потребно е да се приложи опис на конструкцијата, функционалноста на опремата и сигурносната опрема која гарантира точност во работењето, и тоа:
1. информација за екраните на операторот и потрошувачите;
  2. информација за печатарот;
  3. информација за карактеристиките на фискалната меморија вклучувајќи ги карактеристиките за температурата;
  4. информација за карактеристиките на обвивката на фискалниот апарат;
  5. детален опис на хардверските компоненти;
  6. информација за поврзување со надворешните електронски уреди;
  7. информации за апликативните програми;
  8. листа на електронски компоненти во согласност со меѓународни стандарди, односно нивните основни карактеристики;
  9. планови, односно описни шеми на техничките и функционални карактеристики;
  10. изворен код на целокупниот софтвер (системски и апликативен) од фискалниот апарат или електронскиот систем со фискална меморија за регистрирање на нафтените деривати на мало;
  11. дијаграм кој ја содржи функционалната организација на софтверот;
  12. листа на комуникациски протоколи користени при комуникација на фискалниот апарат кога е приклучен со електронска фискална опрема или во интегриран систем за автоматско управување;
  13. документација поврзана со декларацијата за усогласување со СЕ стандардите;
  14. целосна документација од тестирањето на пробниот модел и атестот;
  15. фотографии на опремата, местот на пломбирање и на фискалната меморија;
  16. упатство за употреба и монтажа;
  17. правила за одржување;
  18. упатство за даночната администрација за постапката на фискализација, контрола на работата на фискалниот апарат и контрола на содржината на фискалната меморија;
  19. опис со дизајн и примерок на идентификационите знаци на овластениот сервисер;

20. гарантенрок;
  21. листа на центри за техничко одржување и сервисирање и
  22. други податоци неопходни за презентирање на типот и моделот на фискалната апаратура.
- (3) Кон документацијата од став (1) на овој член, за GPRS терминалите, во два примероци треба да се поднесат и следните документи:
1. информација за карактеристиките на обвивката на GPRS терминалот;
  2. детален опис на хардверските компоненти;
  3. информација за поврзување со надворешните електронски уреди;
  4. информации за апликативните програми;
  5. листа на електронски компоненти во согласност со меѓународни стандарди, односно нивните основни карактеристики;
  6. планови односно описни шеми на техничките и функционални карактеристики;
  7. изворен код на целокупниот софтвер (системски и апликативен) од GPRS терминалот;
  8. дијаграм кој ја содржи функционалната организација на софтверот;
  9. листа на комуникациски протоколи користени при комуникација на GPRS терминалот со фискалниот апарат и со серверот на Управата за јавни приходи;
  10. документација поврзана со декларацијата за усогласување со СЕ стандардите;
  11. целосна документација од тестирањето на пробниот модел и атестот;
  12. фотографии на опремата и местото на пломбирање;
  13. упатство за употреба и монтажа;
  14. правила за одржување;
  15. гарантен рок и
  16. други податоци неопходни за презентирање на типот и моделот на GPRS терминалот.

Член 39

Контрола на пробен тип и модел на фискален систем на опрема

- (1) Контрола на пробен тип и модел на фискален систем на опрема се врши заради негово одобрување и пуштање во употреба.
- (2) Контролата на пробен тип и модел на фискален систем на опрема се врши во лабораторија и на самото место каде е инсталиран пробниот тип и модел на фискален систем на опрема.
- (3) Независното акредитирано правно лице за испитување на пробен тип и модел на фискален систем на опрема може да побара од барателите на дозвола за производство и продажба на фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување документи наведени во членот 38 од овој правилник, кои ќе му бидат од важност во постапката на испитувањето.
- (4) Независното акредитирано правно лице по извршеното испитување изготвува извештај со целосна документација од тестирањето на пробниот модел и атестот и води евиденција за овластените производители и контролираните пробни типови и модели за фискален систем на опрема.

Член 40

Софтвер на фискалниот апарат

- (1) За секој тип и модел на фискален систем на опрема се доставува до независното акредитирано правно лице за испитување и до Управата за јавни приходи медиум кој ги содржи системскиот и апликативниот код на фискалниот апарат и GPRS терминалот, со детална документација на македонски јазик. Во документацијата графички и текстуално се претставуваат програмските процедури.

Член 41

Контрола во лабораториски услови

- (1) Проверката и контролата во лабораториски услови опфаќа контрола на фискалниот систем на

опрема кој се потврдува со СЕ стандардите за продажба и тоа: EN 60950, EN 55032: Класа А и EN 61000-6-1

- (2) Фискалната опрема треба да функционира при влажност од 20% до 80% и температура од -10 до +45 степени целзиусови.
- (3) Фискалната опрема се тестира на временски услови во еден циклус и тоа:
  1. се поставува во комора со влажност од 20%, електричната енергијата доставувана до единицата е 220V, фискалната опрема треба да работи до степен кога автоматски печати една комплетна фискална сметка секои четири минути со максимум интервали помеѓу испечатените редови од 10 секунди и минимум интервали од две секунди и
  2. температурата се доведува до -10 степени целзиусови, потоа се покачува до +45 степени целзиусови со раст од 1 степен целзиусов на минута, температурата се одржува на 45 степени целзиусови еден час, потоа се намалува на -10 степени целзиусови со намалување од 1 степен целзиусов на минута и се одржува 1 час, ова се смета како еден циклус на тестирање.
- (4) Фискалната опрема е исправна за работа во симулираните временски услови доколку функционира исправно за време на целото тестирање и се потврдува преку испечатените сметки.
- (5) За проверката и контролата се изготвува извештај за сите квантитавни податоци за електро-механичките карактеристики на серијата и типот на произведените фискални системи на опрема кој содржи и изјава за соодветство на фискалната опрема.

Член 42

Испитување на интегрираниот автоматски систем за управување

- (1) Испитувањето на интегрираниот автоматски систем за управување се врши на местото на користење, при што се докажува целосната контрола врз прометот на добрата и услугите и обезбедување на условите за секојдневен автоматски пренос на податоци реализиран со постојана електронска врска со Управата за јавни приходи.
- (2) Електронските системи со фискална меморија за регистрирање на прометот на нафтени деривати на мало се испитуваат во објектот, а централната регистрирана апаратура се испитува со помош на симулатор вклучен во системот со сметачки уред за количината и потрошокот на нафтните деривати.
- (3) Испитувањето на функционалноста на пробниот тип и модел се врши од страна на Комисија за одобрување и проучување на документите и оценување на сервисната мрежа за одржување на фискалната опрема формирана во Управата за јавни приходи.

Издавање на дозвола за одобрување на производство и продажба на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем за управување

Член 43

Врз основа на спроведените контроли и увид во приложената документација од страна на Управата за јавни приходи, до министерот за финансии се доставува предлог за издавање на дозвола за одобрување на производство и продажба на соодветниот модел на фискална апаратура, односно интегрираниот автоматски систем за управување и документите од член 38 и 39 и извештаите од член 40 и 42 од овој правилник.

Продолжување на дозволата за одобрување на производство и продажба на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување

Член 44

Потребни документи во два примерока по поднесено барање до Управата за јавни приходи за продолжување на дозволата од член 15 став 3 од Законот за регистрирање на готовински плаќања со кои се докажува исполнување на условите од член 16 од Законот за регистрирање на готовински плаќања се следните:

1. потврда за регистрирана дејност издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
2. информација за економско финансиската состојба на субјектот издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
3. потврда дека нема отворена стечајна постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
4. потврда дека нема отворена ликвидациона постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
5. потврди дека не му е изречена прекршочна санкција - забрана за вршење професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност, како и споредна казна за сторени кривични дела - привремена или трајна забрана за вршење одделна дејност издадени од Централниот регистар на Република Македонија;
6. банкарска гаранција;
7. изјава за редовно обезбедување резервни делови, техничка помош и сервисирање;
8. изјава дека ќе обезбеди три сервисни центри во Република Македонија како и сервисен центар во регионална дирекција, на чие подрачје се продадени над 1.000 фискални системи на опрема;
9. изјава дека ќе врши најмалку една проверка годишно на продадената фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување како превентивна проверка без надоместок;
10. изјава дека ќе врши поправка или замена на фискалната апаратура во текот на 72 часа од барањето за интервенција од корисникот на апаратурата на самото место или во сервисниот центар;
11. документ за обезбедена расположива опрема и други физички капацитети;
12. документ за обезбедени расположиви залихи од репроматеријали за производство и сервисирање на фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување и
13. список на стручен кадар (име, презиме и степен на стручна подготовка и доказ за нивната стручност за производство, сервисирање и одржување на фискалната апаратура, односно на интегрираниот автоматски систем за управување) потребен за производство и сервисирање на фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување.

Член 45

Дозволата за одобрување на производство и продажба на соодветниот модел на фискална апаратура, односно интегрираниот автоматски систем за управување може да се продолжи доколку се исполнети условите од член 15, 16 и 16-а од Законот за регистрирање на готовински плаќања и доколку е доставена документацијата од член 44 од овој правилник.

Одземање на дозволата за одобрување на производство и продажба на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување

Член 46

Доколку врз основа на спроведена контрола од страна на Управата за јавни приходи се утврди дека производителот на одобриениот модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување не се придржувал кон условите утврдени во членовите 16 и 16-а од Законот за регистрирање на готовински плаќања, до Министерството за финансии се доставува предлог за одземање на дозволата за одобрување на производството и продажбата на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување.

Член 47

Доколку производителот на одобриениот модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување престане да ги исполува условите од членовите 16 и 16-а од Законот за регистрирање на готовински плаќања, дозволата ќе му биде одземена при што во рок од 90 дена истиот ќе треба да ги заврши сите започнати активности за регистрација, промена и одјава на фискалниот систем на опрема кои до датумот на одземање на дозволата биле продадени на даночните обврзници.

Производителот на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување треба редовно да обезбедува резервни делови, техничка помош, сервисирање и превентивна проверка на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување десет години од денот на истекот на рокот на важност на дозволата на производството и продажбата на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување.

IV. ПРОВЕРКА И КОНТРОЛА НА ФИСКАЛНИТЕ СИСТЕМИ НА ОПРЕМА И ТЕХНИЧКО ОДРЖУВАЊЕ И СЕРВИСИРАЊЕ

Член 48

Проверката и контролата на фискалните системи на опрема

- (1) Проверката и контролата на фискалните системи на опрема подразбира контрола на електромеханичките карактеристики на хардверот и на софтверот на истите.
- (2) Процесот на проверка и контрола на фискалните системи на опрема се состои од:
  1. Контрола при прием на составни делови на фискалниот систем на опрема;
  2. Контрола во процесот на производство;
  3. Превентивна проверка и
  4. Вонредна контрола.

Член 49

Контрола при прием на составни делови на фискалниот систем на опрема

- (1) Проверката и контролата при прием на составни делови на опремата опфаќа проверка на соодветноста на техничката документација со деловите доставени на увид.
- (2) Проверката и контролата од став (1) на овој член се изведува на местото каде што се наоѓаат составните делови, од претставник на независното акредитирано правно лице и претставници на Управата за јавни приходи.
- (3) Времетраењето на контролата не може да трае повеќе од еден ден.
- (4) За спроведената проверка и контрола при прием на составните делови на опремата се изготвува извештај за соодветноста на составните делови на опремата со техничката документација од страна на независното акредитирано правно лице.

Член 50

Контрола во процесот на производство

- (1) Проверката и контролата во процесот на производство на фискалните системи на опрема опфаќа контрола на електро-механичките и функционалните карактеристики на произведената опрема.
- (2) Проверката и контролата од став 1 на овој член се изведува на местото каде што се одвива производниот процес, од претставник на независното акредитирано правно лице и претставници на Управата за јавни приходи и притоа производителот треба да ги обезбеди сите потребни услови за непречено одвивање на контролата.
- (3) За спроведената проверка и контролата во процесот на производство на фискалните системи на опрема се изготвува идентификација на произведената серија и тип на фискален систем на

опрема.

- (4) За спроведената проверка и контрола во процесот на производство на опремата се изготвува извештај за соодветноста на електро-механичките и функционалните карактеристики на фискалниот систем на опрема, од страна на независното акредитирано правно лице.

Член 51

Превентивна проверка

- (1) Превентивна проверка се врши еднаш годишно и опфаќа основни функционални проверки на фискалниот систем на опрема кој е во употреба без да се отстрани фискалната пломба.
- (2) Превентивната проверка се врши од страна на овластените производители или од него овластен сервисен центар на самото место кај даночните обврзници.
- (3) Овластениот производител треба да постави налепница на фискалниот апарат за извршената превентивна проверка која содржи податок за сервисниот центар и за периодот за кој важи извршената проверка.

Член 52

Вонредна контрола

Вонредна контрола се врши кога постои сознание за несоодветност на електро-механичките карактеристики на фискалниот систем на опрема од страна на Управата за јавни приходи, во однос на деловите кои се одобрени и пуштени во употреба.

Член 53

Сервисирање

- (1) Техничкото одржување и сервисирање треба да го врши производителот или од него овластен сервисен центар.
- (2) За сервисирањето на одобрениот фискален систем на опрема се води евиденција во која се содржани следните елементи:
  1. назив на фирмата, седиштето, адресата и даночниот број;
  2. комерцијално име на типот и моделот на фискалниот апарат;
  3. регистарски број на фискалниот апарат;
  4. комерцијално име на типот и моделот на GPRS терминалот;
  5. IMEI број на GPRS терминалот;
  6. ICCID број на SIM картата;
  7. број на мемориската картичка;
  8. број на крипто модулот;
  9. број на крипто медиумот;
  10. бројот на дозволата за одобрување на типот и моделот на фискалниот апарат и GPRS терминалот и
  11. договорни страни.
- (3) Евиденцијата за фискалниот систем на опрема обезбедува забележување на сите операции кои се поврзани со инсталирање, фискализирање, техничко одржување и сервисирање.

- (4) Сервисниот центар на производителот или од него овластен сервисен центар за техничко одржување и сервисирање на фискалниот систем на опрема во сервисната книшка евидентираат:
1. датум и час на доставено барање за техничко одржување или сервисирање;
  2. датум и час на почетокот на интервенцијата;
  3. краток опис на пронајдената грешка пред отстранувањето на фискалната пломба;
  4. индикација дали фискалната пломба треба да се отстрани;
  5. датум и час на дислокацијата на фискален систем на опрема доколку треба да се дислоцира за поправка;
  6. бројот на последната фискална сметка и бројот на последното дневно затворање;
  7. изјава од сервисерот кој го одржува или сервисира фискалниот систем на опрема дека правилно функционира и кога е отстранета фискалната пломба;
  8. датум и час на завршување на интервенцијата и
  9. датум и час на враќање на фискалниот систем на опрема доколку е извршена поправка надвор од местото на инсталацијата.
- (5) Сопственикот на фискален систем на опрема треба да повика сервис во случај на дефект освен во празнични денови.

Член 54

Евиденција

Производителите на фискален систем на опрема водат евиденција за движењето на фискалната апаратура кој треба да содржи:

1. назив на даночниот обврзник;
2. дејноста и даночниот број на примателот на фискален систем на опрема;
3. локација на инсталација на фискалниот систем на опрема;
4. комерцијално име на типот и моделот на фискалниот апарат;
5. регистарски број на фискалниот апарат;
6. комерцијално име на типот и моделот на GPRS терминалот;
7. IMEI број на GPRS терминалот;
8. ICCID број на SIM картата;
9. број на мемориска картичка;
10. број на крипто модулот;
11. број на крипто медиумот;
12. датум и број на дозволата за одобрување на типот и моделот на апаратот;
13. датум и број на дозволата за одобрување на типот и моделот на GPRS терминалот;
14. датум на доставување и број на испратница и
15. датум на враќање или препраќање во рамките на еден корисник и детали од документацијата на движењето.

Член 55

Регистрација на фискалниот систем на опрема

- (1) Регистрацијата на фискалниот систем на опрема се врши во сервисниот центар на овластениот производител или од него овластен сервисен центар од страна на стручно техничко лице/сервисер. Сервисерот преку веб апликација доставува електронска пратка за регистрација на податоци во системот на Управата за јавни приходи.
- (2) Сервисерот ја врши постапката за пуштање во употреба (фискализација) на фискалниот систем на опрема во сервисниот центар, односно електронскиот систем со фискална меморија за регистрирање на прометот на нафтени деривати на мало на локацијата каде е инсталиран системот.
- (3) Кога ќе се регистрира фискалниот систем на опрема во системот на Управата за јавни приходи, се врши пломбирање на фискалниот систем на опрема со фискална пломба од страна на Управата за јавни приходи. Во поедини случаи при регистрација на фискален систем на опрема, до поставување на фискална пломба, сервисерот може да постави сервисна пломба и фискалниот

систем на опрема да се стави во употреба, а фискална пломба се поставува на лице место каде се користи фискалниот систем на опрема.

- (4) Кога се отстранува фискалната пломба од страна на сервисерот, при сервисирање или одржување на фискалниот систем на опрема, сервисерот става своја сервисна пломба, со индикација за новата пломба со кодот и ознака за идентификација на сервисерот.
- (5) По извршеното сервисирање или техничко одржување на фискалниот систем на опрема, овластениот сервисер ги евидентира сите извршени операции во сервисната книшка и ја известува Управата за јавни приходи за извршената интервенција. По добиеното известување се врши пломбирање на фискалниот систем на опрема од страна на Управата за јавни приходи.
- (6) Фискалниот систем на опрема не се употребува без фискална односно сервисна пломба и не се пренесува, користи или оттуѓува во друг деловен објект без да се пријави во Управата за јавни приходи. Промената или одјавата на фискалниот систем на опрема треба да бидат одобрени од страна на Управата за јавни приходи.
- (7) Фискализираните фискални системи на опрема поединечно по обврзници и деловни објекти се евидентираат од страна на Управата за јавни приходи.

Член 56

Фискална и сервисна пломба

- (1) Фискалната и сервисната пломба се во елипсоидна форма со димензии 8x6 мм.
- (2) Фискалната пломба содржи ознака со која се идентификува овластеното лице од Управа за јавни приходи кое извршило фискализација, а сервисната пломба го идентификува овластеното лице на производителот односно сервисот.
- (3) Втиснување на кодот на фискалната пломба се врши од страна Управа за јавни приходи.
- (4) Држачот на фискалната пломба треба:
  1. да биде јасно видлив;
  2. не смее да се прекрива со никаков објект;
  3. да биде заштитен од удар и
  4. на него да биде нанесена полна смеса која ја заштитува главата на завртката и ја осигурува достапноста на обвивката.
- (5) Секоја фискална апаратура и надворешно поврзан GPRS терминал со фискална апаратура имаат фискална пломба.

Член 57

Евиденција на техничари

- (1) Правното лице за сервисирање, редовно и вонредно техничко одржување, води евиденција на техничарите кои се квалификувани за сервисирање и одржување на фискалниот систем на опрема.
- (2) Во евиденцијата на техничарите за сервисирање и техничко одржување на фискалниот систем на опрема се наведуваат:
  1. име и презиме;
  2. единствен матичен број;
  3. кодот за идентификација на сервисната пломба;
  4. број на идентификационата картичка;
  5. дата на отпочнување односно прекинување на работен однос и
  6. сервисен центар.
- (3) Секоја промена на податоците за техничарите се внесува во евиденцијата.
- (4) Секој техничар за сервисирање и техничко одржување на фискалниот систем на опрема има картичка за идентификација со следнава содржина:
  1. слика;
  2. име презиме;
  3. потпис;

4. ознаки за идентификација на фирмата за сервисирање;
  5. кодот за идентификација на сервисната плomba и
  6. број на картичката.
- (5) Идентификациска картичка на техничарот е непренослива.
- (6) За секоја промена во правното лице за сервисирање, редовно и вонредно техничко одржување задолжително се известува Управата за јавни приходи.
- (7) Правното лице за сервисирање и техничко одржување на фискалниот систем на опрема, по барање на Управата за јавни приходи, доставува ажуриран список на авторизирани техничари.

Член 58

Итна сметководствена книга

- (1) Во случај на нефункционирање на фискалниот систем на опрема обврзникот за извршениот промет на добра и услуги издава парагон блок и води итна сметководствена книга.
- (2) Парагон блокот содржи:
1. место, дата на издавање и сериски број;
  2. име и адреса на даночниот обврзник кој го извршува прометот и даночен број и
  3. опис, количина, цена и вредност на прометот и вкупен промет.
- (3) Итната сметководствена книга ги содржи следните елементи:
1. назив и седиште на даночниот обврзник;
  2. назив и адреса на објектот за промет на добра и услуги;
  3. даночен број;
  4. даночен број под кој е регистриран за ДДВ;
  5. датум(дд/мм/гггг) и час (чч-мм) на престанок на функционирање на фискалниот систем на опрема;
  6. датум(дд/мм/гггг) и час (чч-мм) на пуштање во употреба по извршената интервенција;
  7. издадени парагон блокови (од - до сериски број);
  8. вкупен дневен промет искажан по поединечни даночни стапки;
  9. дневен вкупен промет;
  10. вкупен дневен данок по поединечни стапки и
  11. вкупен дневен данок.
- (4) Парагон блоковите и итната сметководствена книга се заверени од Управата за јавни приходи.
- (5) Образецот на итната сметководствена книга (ИСК-03) даден во Прилог 5 кој е составен дел на овој правилник.

Член 59

Зачувување на документи

Парагон блокот, дневните финансиски извештаи, книгата за дневни финансиски извештаи, итната сметководствена книга, полната фискална меморија, мемориската картичка и крипто медиумот, даночниот обврзник ги чува во деловниот објект пет години од датумот на последната промена.

V. БАРАЊЕ И ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ДОБИВАЊЕ ОВЛАСТУВАЊЕ ЗА ВРШЕЊЕ НА КОНТРОЛА И ПРОВЕРКА НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ И ТЕХНИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ФИСКАЛНИОТ СИСТЕМ НА ОПРЕМА

Член 60

- (1) Барањето за добивање овластување за вршење на контрола и проверка на функционалните и техничките карактеристики на фискалниот систем на опрема (во натамошниот текст: контролни тела) се доставува на образец (КТ) во А-4 формат со бела боја, во два примерока.

- (2) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член се дадени во Прилог 6 кој е составен дел на овој правилник.

Член 61

Потребни документи за исполнување на условите утврдени во членовите 19-а и 19-б од Законот за регистрање на готовински плаќања за добивање на овластување за контролно тело се следните:

1. потврда за регистрирана дејност издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
2. потврда дека нема отворена стечајна постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
3. потврда дека нема отворена ликвидациона постапка издадена од Централниот регистар на Република Македонија;
4. уверение за платени даноци и придонеси издадено од Управата за јавни приходи;
5. потврди дека не му е изречена прекршочна санкција - забрана за вршење професија, дејност или должност, односно привремена забрана за вршење одделна дејност, како и споредна казна за сторени кривични дела - привремена или трајна забрана за вршење одделна дејност и забрана за учество во постапки за јавен повик, доделување на договори за јавна набавка и договори за јавно приватно партнерство издадени од Централниот регистар на Република Македонија;
6. Сертификат за акредитација за контрола на функционалните и техничките карактеристики на фискалниот систем на опрема издаден од Институтот за акредитација на Република Македонија, согласно барањата за акредитација на контролни тела или потврда издадена од Институтот за акредитација на Република Македонија дека правното лице има поднесено барање за акредитација;
7. документ со кој се докажува располагањето со соодветни простории за работа (имотен лист, договор за закуп или друг соодветен доказ);
8. пријава/одјава во задолжително социјално осигурување - образец М1/М2 издадена од Агенцијата за вработување на Република Македонија за најмалку три лица вработени во правното лице, копија од диплома или уверение за завршено образование на лицата од областа на електроника и информатика; како и доказ (потврда или друг соодветен документ) од којшто може да се увиди петгодишното работно искуство во областа;
9. доказ за право на сопственост или право на користење на опрема за испитување на степен на заштита, испитување на удари и потискување, испитување на температурните и атмосферските влијанија, испитување на запаливост, испитување на напојувањето и протокот на струја, испитувањето на влијание од електромагнетни полиња и друго;
10. план и начин на вршење на проверката и контролата на системот на фискалната апаратура како и обемот на истата;
11. изјава од овластено лице на правното лице заверена на нотар, дадена под кривична и материјална одговорност дека правното лице не врши советодавна активност за субјектите над кои врши контрола;
12. акт за организација и акт за систематизација на работните места или друг соодветен доказ од којшто може да се изврши увид во организациската структура и
13. ценовник според кој ќе врши наплата на услугите, односно цената на чинење на секоја одделна услуга поврзана со проверката и контролата на фискалниот систем на опрема согласно прописите.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ

ОДРЕДБИ Член 62

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за техничките и функционалните карактеристики на интегрираниот автоматски систем за управување, образецот на фискалната сметка, образецот на фискалното лого, издавањето на документ касова сметка за сторна

транзакција, формата и содржината на книгата за дневни финансиски извештаи, начинот и постапката за издавање на дозвола за одобрување за користење на соодветен модел на фискална апаратура, односно интегриран автоматски систем на управување, начинот на проверка и контрола на фискалните апарати и правилата за техничко одржување и сервисирање на истите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 126/13) и Правилникот за начинот на избор и поблиските услови за овластување на независните акредитирани правни лица кои се однесуваат на опремата, кадарот, локациските и просторните услови („Службен весник на Република Македонија“ бр.152/11).

Член 63

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ОДРЕДБИ ОД ПРАВИЛНИКОТ КОИ НЕ ВЛЕГУВААТ ВО ПРЕЧИСТЕНИОТ ТЕКСТ

(“Службен весник на РМ”, бр. 61 од 31.03.2016 година)

Член 7

Одредбите од членовите 1, 3, 4, 5 и 6 од овој правилник ќе отпочнат да се применуваат со денот на отпочнувањето на примената на членот 2, членот 3 со кој се менува членот 16 ставови 3 и 4, членовите 5, 6 и 7 од Законот за изменување и дополнување на Законот за регистрирање на готовински плаќања („Службен весник на Република Македонија“ бр.23/16).

Член 8

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОДРЕДБИ ОД ПРАВИЛНИКОТ КОИ НЕ ВЛЕГУВААТ ВО ПРЕЧИСТЕНИОТ ТЕКСТ

(“Службен весник на РСМ”, бр. 166 од 20.06.2020 година)

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Северна Македонија”.

ОДРЕДБИ ОД ПРАВИЛНИКОТ КОИ НЕ ВЛЕГУВААТ ВО ПРЕЧИСТЕНИОТ ТЕКСТ

(“Службен весник на РСМ”, бр. 315 од 30.12.2020 година)

Член 4

Прилогот 1, Прилогот 3, Прилогот 4 и Прилогот 5 се заменуваат со нови Прилог 1, Прилог 3, Прилог 4 и Прилог 5 кои се составен дел на овој правилник.

Член 5

Одредбата од член 1 со која се менува член 16 од овој правилник ќе отпочне да се применува од 1 април 2021 година.

Член 6

За евидентирање на прометот кој се оданочува со повластена стапка на данокот на додадена вредност од 10% се користи ознаката „В“ со вршење на промена на даночната стапка во фискалниот систем на опрема, со денот на отпочнување на примена на членот 30-а од Законот за данокот на додадена вредност.

Член 7

За евидентирање на прометот на добра и услуги кој е ослободен од данокот на додадена вредност, за што до денот на влегувањето во сила на овој правилник се користи ознаката „В“, од 1 јули 2021 година, ќе се користи ознаката „Г“, преку надградба на софтверот на фискалните системи на опрема.

Член 8

За евидентирање на прометот од даночни обврзници кои се регистрирани за целите на данокот на додадена вредност, а до денот на влегувањето во сила на овој правилник регистрираат само промет со општа даночна стапка на данокот на додадена вредност и повластена даночна стапка на данокот на додадена вредност од 5%, најдоцна од 1 јануари 2022 година со ознаката „В“ ќе се означува даночната стапка од 10%, преку промена на даночната стапка во фискалниот систем на опрема.

Член 9

За евидентирање на прометот од даночните обврзници кои не се регистрирани за целите на данокот на додадена вредност кои до денот на влегувањето во сила на овој правилник ја користеле ознаката „Г“ продолжуваат да ги користат постојните фискални системи на опрема.

Член 10

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.